

ಮುರ್ಛೇಶ್ವರರ
ಕಡಲತಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನಾಟ
ಹಾಗೂ ಎತ್ತರದ
ಶಿವನ ಮೂರ್ತಿಯ
ನೋಟವನ್ನು ಪ್ರವಾಸಿಗರು
ಮರೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ?

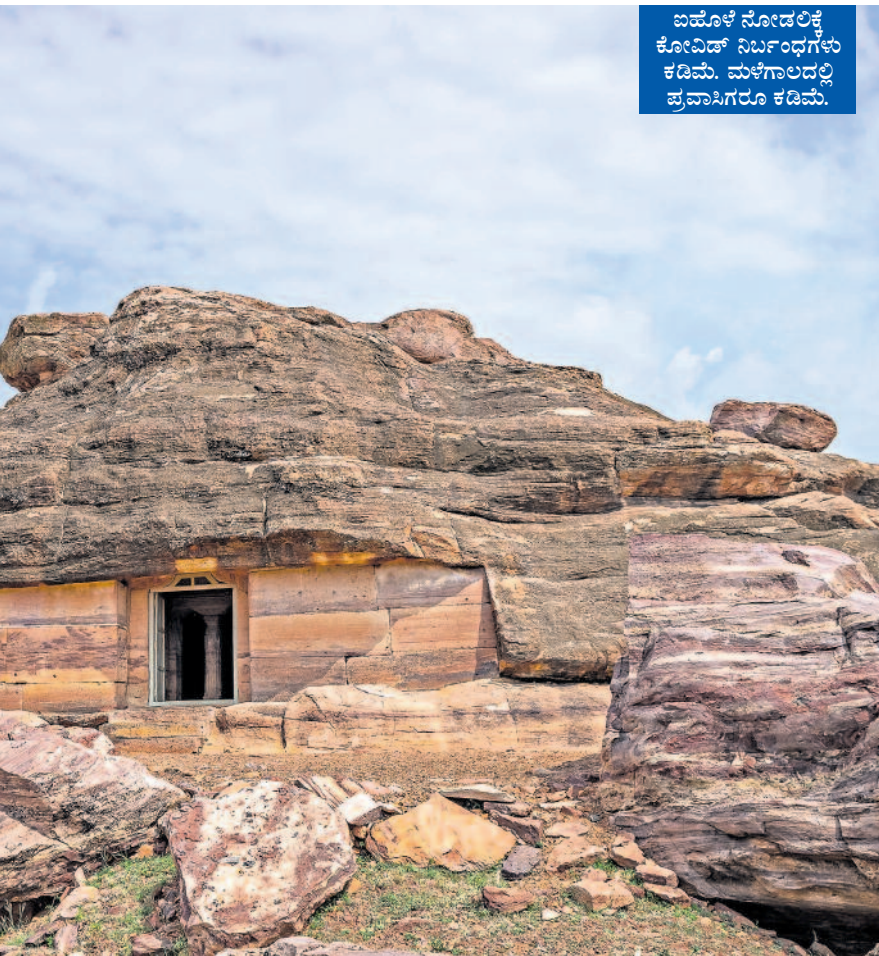
ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡವಾದ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆ !

ನಯನ ಮನೋಹರವಾದ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ, ಪಾರಂಪರಿಕ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ತಾಣಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ, ಆ ಮೂಲಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನ ತಂದುಕೊಡುವ ಮಹತ್ತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇರುವ ಈ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯ ಹೊಣೆ ಹೊರುವುದಕ್ಕೆ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕುವುದು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಿಗಳು, ಪ್ರವಾಸಪ್ರಿಯರ ಬೇಸರಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನೇ 'ಕನಿಷ್ಠ'ವಾಗಿ ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನೂ ಅವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ, 30 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ, ರಾಜ್ಯದ ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಶೇ 15ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಚಿವ ಆನಂದ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರು ಈ ಖಾತೆ ಬೇಡ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಿಂದೆ, ಸಿ.ಟಿ. ರವಿ ಮತ್ತು ಸಿ.ಪಿ. ಯೋಗೇಶ್ವರ್ ಅವರೂ ಈ ಖಾತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಒಲವು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಿಗಳು, ಪ್ರವಾಸ ಪ್ರಿಯರ ಸಲಹೆಗಳೇನು ?

- ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಏಕರೂಪದ ನಿಯಮಗಳು, ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಇರಲಿ.
- ಎರಡೂ ಡೋಸ್ ಲಸಿಕೆ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷಾ ವರದಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಬೇಡ.
- ಆರ್‌ಟಿ-ಪಿಸಿಆರ್ ಬದಲು ಆ್ಯಂಟಿಜೆನ್ ವರದಿಯನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸಿ.
- ಚೆಕ್‌ಪೋಸ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ನಿಯಮ ಇರಲಿ.
- ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ಅರಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತತ್ವ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯ ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಿ.
- ವ್ಯಾಕೇಜ್ ಟೂರ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಆರಂಭಿಸಿ.
- ಹೋಮ್‌ಸ್ಟೇಗಳಿಗೂ ಏಕರೂಪದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ರೂಪಿಸಿ.
- ಗೈಡ್‌ಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಈ ಉದ್ಯಮದ ಕೆಳಹಂತದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಕೇಜ್ ಘೋಷಿಸಿ.
- ಯಾವುದೇ ಆದೇಶ ಜಾರಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ದಿನ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಇರಲಿ.
- ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಬಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಆರು ತಿಂಗಳಾದರೂ ತೆರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಿ.
- ರಾಜ್ಯ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಸಂದೇಶ ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.
- ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಐಹೊಳೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ
ಕೋವಿಡ್ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು
ಕಡಿಮೆ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ
ಪ್ರವಾಸಿಗರೂ ಕಡಿಮೆ.

ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಇಂತಹ ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸರಿ ಎನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ, ಇಂತಹ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಆವರಣ ವಿಶಾಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹತ್ತು-ಹದಿನೈದು ಜನರ ತಂಡಗಳಂತೆ ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡುವಂತಹ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕ್ಷೀಣಿಸಿತು' ಎನ್ನುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಶಿರಸಿ ಅವರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ 'ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಕೋವಿಡ್ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ, ಆರೈಕೆಗೆ, ಲಸಿಕೆ ಹಾಕಲು, ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಲಾಯಿತು. ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಇದು ಸೋಂಕು ಹರಡುವುದಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಬಳಿಯ ಪ್ರದೇಶ, ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು' ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

'ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇ 50ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಎರಡು ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಶೇ 70ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಮೊದಲು ತಿಂಗಳಿಗೆ 25ರಿಂದ 30 ವಿದೇಶಿಗರು ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.